

Захар Прилејин

ВЕРОЧКА

Не знам чак ни да ли се тим војником или са неким другим, али она је после отприлике годину дана настрадала у аутомобилу, директан судар, погинула је на лицу места.

А тада смо мој бата Ваљка и ја терали краву са пашњака и причали о нечем. Крава је увиђавно ишла подаље од нас.

Пре можда четири дана нашли смо бичеве у дединој шупи и брзо научили како да њима правимо заглушујуће „шшшвић”. После сваког удара ехо нам је отшвићкавао по неколико пута, чак и кукавица би нас опсовала и умукла.

Већ сутрадан крава је ишла кући држећи се на одстојању од нас, мало већем од удара бичем. Чим покушамо да јој се приближимо, дала би се у трк, гледајући нас попреко шљивовим оком – паметна животиња.

Пут до куће води поред рибњака.

Трећег дана рибари су заурлали на нас – чинило им се да швићкањем бича растерујемо караше од њихових пловака, залепљених за јоргованску воду.

Рибари су се пожалили деди. Он нам је мирно одговорио:

– Тај рибњак сам ја ископао, швићкајте до миле воље. Иначе ћу га затрпати. Па ће они пецати рибу на ораници...

И додао:

– Ако опет заурлају – приђите и ошините их бичем по задњици...

Рибари су били наше комшије, зрели и неустрашиви људи. Ваљка и ја смо већ напунили по тринаест: дошло је време кад би

требало да се боје и лично нас, снажних ребара, увек узбуђених, јаким чавчјих гласова.

Нисмо носили кошуље, ни обућу, до средине лета покривала нас је преплануло помешана са цветним прахом, од кога смо се сребрили на сунцу, приметни издалека, као петопарци.

Ми смо први видели тај пар – момка и девојчицу. Забацили су удице и стајали на обали, на седам метара једно од другог.

Момак нас није ни погледао или, пре ће бити, правио се да нас не види. Зато нас је девојчица најпре брзо одмерила, док смо јој прилазили слева, а затим је окренула главу десно и толико се забленула у нас да је изненада оклизнула ногу на глибовитој обали, изгубила равнотежу, смешно и из све снаге пала је на гузу.

Њен момак се гласно насмејао, а и сама се нечујно смејала, не покушавајући да устане, већ и даље гледајући у нас.

Бата и ја смо се такође насмејали врцавим, чавчјим смехом.

Девојка је била врло лепа, млечна, белозуба, а њена бела хаљиница у скромним цветићима – тамо где су јој груди, била је чврсто попуњена и подрхтавала је.

Требало се још некако истаћи па смо бата и ја, без договора, сваки својим бичем опалили такав „шшшвић” да је, чини ми се, ваздух двапут пукао као папир.

– Еј, престаните тамо! – добацио нам је претеће момак.

– Аха, сад ћу – одговорио сам и мало се уплашио своје дрскости, јер момак је очигледно био мало старији од нас, за главу виши од мене, за главу и по од Ваљке, квргав и јак у раменима.

– Еј! – довикнуо нам је момак још озбиљније – Голаћи, бре!

– Шта треба? – одговорио је бата, пошто се окренуо и искезио.

– Љоха, престани, шта ти је? – казала је наједном девојка свом пратиоцу и устала са земље – истовремено је лаким шљепкањем отресала црну флеку са... себе.

– Безобразници једни – рекао је он незадовољно имајући на уму нас, али ваљда је, на наговор своје девојчице, смекшао.

Окрнули смо се и наставили даље.

Пошто смо се одмакли педесетак метара, бата се заинатио и још једном ударио бичем још јаче. Крава је, по обичају, потрчала неколико метара, па после пошла уобичајеним кораком.

Догађај на рибњаку био нам је помало загонетан – познавали смо све у насељу, са свима смо већ више година у добрим односима, дивота једна, ту је било десетак клинаца, не више. Откуда су искрсли то двоје, нисмо имали појма.

Питали смо деду, одмах нам је одговорио:

– А дошли су из Москве, купили кућу, крајњу у дугом реду. Московљани су – завршио је деда благим омаловажавањем – преживају се Сахаров. Мајка, бака, брат и сестра.

– Сестра! – обрадовали смо се бата и ја истовремено се окрећући један другом. – Она му је сестра!

Чим смо потерали краву, окренули смо и, ситно подрхтавајући, упутили се на рибњак.

– Нешто ми је хладњикаво – рекао је бата мрзовољно чим је изашао на капију.

У шупици у дворишту увек су висили стари дедини сакои – брзо смо се обукли, ја сам натукао још и качкет.

Коса моја бела, бела белцијата, падала ми је на чело, а ја сам хтео чуперак, као Јесењинов, због чега сам понекад на глупој младој тинтари носио час круту мрежицу са винске флаше, час главу поливао водом и чешљао прамен са чела назад. Док је коса била мокра, чуперак ми је изгледао готово као рјазанском песнику. Али, коса се сушила и чуперак је почињао најпре да ми се рогуши, а после се потпуно расипао као сува слама.

Углавном, ја сам натукао качкет.

Ишли смо ћутке, пошто смо у две речи решили да ћемо се, ако затреба – тући удвоје. Двојица могу да оборе одраслог. Појединачно, нико од нас га не би савладао.

Потајно, наравно, уопште нисмо желели тучњаву, какво је то задовољство – привлачила нас је хаљиница, а не жеља да добијемо московску песницу у чело.

Издајека смо угледали Московљане – носећи удице, лагано су нам ишли у сусрет. Мало смо успорили ход и правили се весели; ноге су нам, међутим, потпуно одрвенеле.

Бата је плунуо у траву, ја сам неколико пута стезао и ширио песнице, Московљанин је жмиркао, гледао нас и благо се смешкао. Растојање међу нама се смањивало, сукоб је изгледао неизбежан, али девојка је одједном стала, ослонила се брату о раме, изула папучу и почела да истреса трину из ње.

Да ли је то урадила смишљено или не – ко зна – али, одмах се испоставило да је заповедање тучњаве неумесно.

– Ништа нисте упецали? – рекао је бата са благим подсмехом, али без нарочитог ругања, главом показујући празну кофицу у Московљаниновим рукама

– А што сте се ви обукли као клонови? – не одговарајући му, оценио је момак наше сакое. Бата је носио превелик сако, уз

то, заборавио је да подврне рукаве. А на мени је био мали – и виле су ми руке, голе готово до лаката. И још тај качкет на глави.

– Јуриј Никулин – момак је главом показао мене. – И Карандаш – додао је гушећи се од смеха и подбратком показао сестри мог батуну.

Девојчица се такође насмејала, на оба образа су јој се појавиле смејалице. Гледали смо јој у уста: чини се да је управо појела сладолед од малине.

Најзад је бацила папучу на земљу, скинула руку са братовљевог рамена и представила се:

– Верочка!

– Ваљок – одговорио је бата после размишљања.

И ја сам се представио.

Пошто је секунду ћутао, момак нам је пружио јаку белу шаку:

– Љоха!

Љоха је био весео и срдчан тип од шеснаест година, потпуно доброћудан у пријатељству. Најмањим поводом је могао да звекне у вилицу непознатог човека, али чим му постанеш друг – опрашта ти оно због чега би другима разбијао главу.

Верочка је одавно навршила четрнаесту, а ускоро ће и петнаесту. Те њене ружичасте године су цветале из све снаге; у разговору с њом увек сам гледао негде укосо – није било никакве могућности да задржим поглед на њеном лицу: моје очи, као топли маслац, одмах су почињале да клизе доле и да се разливају на све стране.

Наши нови другари нису имали ничег градског, московског – просто су се дивно уклапали у сеоски живот. Сваки пут кад смо бата и ја прилазили њиховој кући, Љоха је мајсторисао за столарском тезгом, или седео на крову закуцавајући нешто, или избацивао балегу из штале. Верочка је пословала у кући, али чим зачује наше гласове истрчавала би с метлом, увек насмејана – фротирска кућна хаљиница на три дугмета, до колена, ногице у беличастом сунчаном паперју, на грудима ни крстића, ни ланчића.

Мајка им је била на послу од пет ујутро, одлазила је на спавање одмах после вечерње муже, а бака није избијала из куће – углавном, нисмо их чак ни видели. Једном смо их питали за оца – испоставило се да је Верку и Љоху напустио отац.

Од тада је Алексеј постао најстарији у породици, тако се и понашао. Али, ипак нисмо разумели за који андрак су продали

стан у самој Москви да би се преселили у село, где су купили кућу, краву и кокошке.

Нама четворома било је спарно и врућина у дворишту па смо обично решавали да одемо на своје омиљено место у оближњи засад – тамо су хладовина и пањићи за седење, и сто између пањића, ако нам падне на памет да играмо карте. Шта бисмо још радили.

– Сад ћу, само да се пресвучем – говорила је Верочка. То њено „пресвучем” звучало је необично и за тренутак ми је прекидало сваки ток мисли.

– После ћу, кад се вратим кући! – одговарала је Верочка некоме у дубини куће и стрчавала степеништем у сусрет нама, у оној истој белој хаљиници. Папуча, обувена у брзини, наравно, спадала јој је с ногу, и тада се Верочка руком хватала за најближег – за мене или за Ваљку, али више никад за Љоху. Чим би се Верочкина рука спустила на моје раме, због нечег сам губио говор, а с муком изговорене речи запањивале су ме својом дрвеном бесмислицом. Са истим успехом, на Верочкино питање „Како си?” уместо одговора „Тако...” могао бих узвикнути, на пример, „Клац!” или „Кврц!” – углавном, изустити било који звук, сличан сломљеном алату.

Рука би прхнула и тада ми се враћао говор..

Чим бисмо стигли до засада, играли смо карте, размеђујући осмехе и намигујући једни другима – никад у животу нисам се толико картао колико у детињству.

Верочка је пиљила час у мене, час у батџу, стално је заборављала свој ред или бацала карту пре времена, због чега јој је Љоха љутито придиковао.

Љоха је имао светле, дуге трепавице, округло лице, образе са руменим печатима богатог здравља. Крајње бесан на Верочку, бацао је карте и ишао до боксерског џака којег је окачио овде – обрађивао га је острвљено, уз одговарајуће дисање и бочне – јен! Јен-два-јен! јен!

Затим је, задихан, одлазио до вратила и предлагао:

– Голаћи, хајде да одиграмо „степенице”? Прво извлачимо по једанпут, после по два, а у следећем кругу по – три пута, тако до десет и назад А?

Ваљок је скептично жмиркао и предлагао другу варијанту:

– Сахаре... – прозвао је одмах Љоху тако просто, зато што су се он и Верочка тако презивали. – ...Сахаре, најбоље је да ти извлачиш, а ја ћу да ти додајем. Најпре једном, затим два, и тако до десетке? И ко изгуби, тај кукуриче?

– Наравно, препредењаче – смешкао се добродушно Љоха.
– Уцвикао си – резимирао је бата. – Зврдове.

Љоха је покушао да то окрене на шалу, али бата је био језичав, од малих ногу је умео да прави фрку.

– Добро-добро, све ми је јасно – цедио је бата снисходљиво.
– Стигао московски зврндов. Ја сам ти предложио нормално дељење, а ти запео – „степенице” па „степенице”, а одмах би се показало колико вредите ви из престонице.

– Хајдемо на вратило – понављао је добродушно Љоха, који није умео да се избавља шалом.

– Што да радимо једно те исто? – чудило се бата невероватно искрено. – Ма, не просипај ми те твоје форе. Предложио сам ти – упишкио си се. Иди, качи се о џак, орангутане.

Љоха се није љутио и није правио никакву разлику између себе, шеснаестогодишњака, и нас малолетника, заиста је пошао према боксерском џаку, скакао је, обухватао га ногама и љуљао се урлајући на несхватљивом и шумском језику.

Верочка се смејала не скидајући очи са Ваљке.

Чинило ми се да јој се свиђао више него ја.

Наш деда је такође смислио безазлен надимак – али за Верочку.

– Како вам је Сахарина? – питао нас је кад смо дошли на ручак.

Ваљка и ја смо се згледали весело, јели смо пржени кромпир, парадајз и краставчиће. Кромпир нас је пекао, краставчићи су хрскали, парадајз се топио.

Деда не инсистира на одговору, само пита.

После ручка смо одлазили на купање. Стазица до плаже водила је преко ауто-пута. Пете, навикнуте на земљу и траву, чудиле су се узаврелом асфалту.

– Приметио си да су јој глежњеви дебели? – упитао ме је од једном бата, ситно корачајући и гледајући негде пред своје ноге.

Ваљда јесу, ја нисам приметио.

Складна, умерено буцмаста, дражесна, грациозна Верочка је имала глежњеве који нису били фини као ланету – напротив, на том месту ногице су јој биле готово обле, као Пинокијева цепаница. Због тога сам увек имао осећај да Верочка врло чврсто стоји на ногама.

Бата ме је погледао иронично.

– И коса јој помало мирише на зној, и шталу... и тек помужено млеко... – додао је.

Обојица не волимо задах свеже помуженог млека.

– ...Али, од тога је она само боље... – завршио је бата своја размишљања.

Е, то већ нисам очекивао од њега. До сада нисам открио никакву сентименталност у њему. И сам, вероватно, није желео да се ода, зато је одједном пребацио разговор на другу раван:

– А хајде да позовемо Верочку на сеник?

У трену ме је жигнуло негде испод ребара, нисам смислио одговор, одједном сам изгубио дах.

– Нећемо ништа да јој радимо – рекао је бата. – Погледаћемо неке часописе, на пример...

Искрено речено, те године нисам имао ни најмању представу о томе шта се заиста може радити са Верочком. Ваљок је, изгледа, знао, али није ми причао.

Надахнути, размењујући ништавне речи, ишли смо и свако је замишљао како смо, ето, са Верочком на сенику... Тамо прашина витла у чврстим зрацима сунца на заласку... Верочка у халџиници... Понекад се придигне, отреса се, а ми се смејемо као да предосећамо нешто... Могу је помиловати по руци, као случајно, ето. И тада ће сви престати да се смеју...

Верочки има глежњеве. Има потиљак, по коме понекад превлачи јаком руком кратко посечених, матираних ноктију. Верочка има младеж на ручном зглобу и младеж на рамену. Она има два колена, округла, као мале шоље за чај. Шта све нема Верочка.

Чудно, на плажи није било готово никог – мада се тамо по жези квасило и старо и младо. Само су лешкарили и пушили неки из суседног насеља, мало старији од нас.

Ми смо поскидали шортсеве и брзо изронили на другу обалу, играли се ловљења док нисмо помодрели и цвокоћући зубима, упутили се назад.

– Клинци, одакле сте? – питао нас је најстарији на обали, обраћајући нам се полулежећи, с цигаретом у зубима. Усне су му се криво смешкале.

Казали смо одакле смо, гледајући му у зубе.

Било их је шесторо. Један од њих, најситнији, али јак као цвекла, на кривим чврстим ногама, пришао ми је близу и благо ме гурнуо у раме. Неочекивано, замахнуо сам ногама, као дугим маказама, и треснуо на леђа. И одмах сам схватио у чему је ствар: иза мојих леђа, испод ногу ми је чучао сагнут други клиња – зато је благо гурање било довољно да ме обори.

Ваљок је опсовао – али није урадио ништа: бесмислено је напасти на шесторицу, од којих је сваки био виши од њега.

Устао сам, пришао води, захватио сам воде и попрскао леђа – болела су ме, али не много.

Пошто сам се поквасио, вратио сам се, сео, обукао шорте и устао гледајући у најопаснијег. Тај је само пушио и смешкао се.

Није ми било страшно – било ми је глупо. Шта сам ја, шта су они, шта смо ми – чему све...

– Дај ми свој прстенчић – рекао је онај што ме је гурнуо, главом показујући јефтин сребрни прстенчић који ми је красио прстењак на левој руци.

– Не могу, то је... мој – одговорио сам мирољубиво.

– А ја сам мислио мој...

– Заиста, не могу.

Настала је неугодна пауза. Прешао сам дланом преко лица, као да скидам паучину. Ваљок се није мрдао, дисао је нечујно.

– Нешто вас жалим – рекао је најзад најопаснији.

Било нам је јасно да можемо отићи. И пошли смо.

У повратку смо ћутали читавим путем.

Верочка, сеник – каква будалаштина. Ко ме смо на сенику потребни ми, боранија.

Никад нисмо тако тужно ишли за кравом.

Бичеве нисмо понели.

Крава се стално освртала и чудила куда су се они денули и зашто је више не плашимо.

Напето јулско вече се отегло, а комарци су нам досађивали одвратно и увредљиво. У дечјој мржњи, ударали смо себе по образима.

Вратили смо се кући, малаксало вечерали, ћутали смо на дедине пошалице. Он није ни очекивао одговор, ионако је био весело и имао апетит.

Са батом сам због нечег изашао напоље, дуго сам запертлавао ципеле на ногама, као да ћу их обезбедити невиђеним морнарским чвором.

Бата је обуо каљаче и чекао ме пљуцкајући и гледајући негде према штали.

Без договора, свратили смо у госте код краве, нежно сам јој почешао огромно чело, она ми је затрептала очима и одахнула. Ваљок је зашапутао са кокошкама, будно су му узвраћале.

Изашли смо напоље: после животињске тоpline у штали, умилно и прохладно је мирисало на дрвеће, земљу, залазак сунца.

– Па добро, шта ти је? – казао је одједном Ваљок. – Зезање. Вратићемо им. Нећемо ваљда сад да цркавамо.

Он се упутио према капији. Нехотице сам пошао за њим. Тамо је ипак Верочка.

Успут смо понекад проговарали запажајући нешто у комшијским кућама – неком је поново офарбана ограда, неком је поломљен малињак – а речи смо, наравно, изговарали због тога што нам је ћутање и даље било мучно.

На минут пре куће Сахарових гурнули смо се раменима и одједном спотакли, чим смо чули ведар и непознат клиначки смех.

Тиштало ме је у грудима, али саме ноге су ме носиле напред, као да ме неко гура у леђа..

Друштво је седело на клупици пред кућом – Верку и Љоку смо познали, али још двоје нисмо одмах видели у тами.

– О, дечаци – казала је Верочка и потрчала нам у сусрет, сијајући зубима у мраку. Верочкина коса се сребрила и подрхтавала на светлу батеријске лампе.

Њени топли додир први пут нису изазвали никакву реакцију мог тела, које је постало клиско и лупало срцем на све стране.

Гледао сам мимо Верочке и преко њеног рамена, изгледа да сам већ наслутио све.

То су били наши дневни познаници – кривоноги, који ме је гурнуо, и најстарији што је са нама разговарао са упљуваном цигаретом на гадној усни.

Пришли смо, стегли руку Љоки који се одмах зачудио:

– Што сте утучени? Свако вече отуда чујемо како швићкате бичевима, а данас је била тишина на рибњаку.

Ваљок је прогунђао неки неразговоран одговор.

Љока се још једном пажљиво загледао у нас, па пошто му ништа није било јасно, представио је двојицу нових другова објашњавајући да су они, као што сам и мислио, из суседног насеља.

Ја сам стајао ближе њих и, мада ми они нису пружали руке, пружио своју руку.

Кривоноги је брзо шчепао моју руку хладном, али врло јаком шаком – као да вади уснулу, прегрејану рибу из воде – и одмах је испустио, осмехујући се при томе целим пакосним устима, где су се чудним редоследом гомилали обилни зуби различите величине.

Длан старијег је био мек – а он је дуго, али млако држао моју готово безвољну, овлажену шаку, никако да је пусти и да пусти мене.

Верочка је некако поправила све, пресекла је наше руковање, као да смо се кладили у нешто, и села на клупицу близу, чак сувише близу тог најстаријег.

Кривоноги је одмах сео са друге стране и, с пакосним осмехом, чак је мало загрлио Верочкина леђа, ипак једва је додирујући.

Ми никад нисмо дозвољавали себи тако нешто.

Бата је стајао подаље, није се поздрављао ни са ким, и наставио је да стоји.

Старији га је попреко погледао и рекао:

– Здраво, еј.

– Здраво – поновио је бата пригушеним гласом, као да је тек чуо ту нову руску реч, чији му је смисао нејасан.

Они су дигли руке од нас пошто су некако осетили да нема смисла разговорати с нама, и почели су своју причу.

Старији и кривоноги су се одвратно шалили, а Верочка се смејала онако како се никад није смејала с нама. А мени се чинило да само ми умемо да је насмејемо.

Било је срамота отићи, а стајање неподношљиво. Бата је први чучнуо, затим и ја, и то некако необично нагло, као да су ми одједном безболно пресекли тетиве у ногама.

Љоха је нешто питао бату, Ваљок му је одговорио, неко време су разговарали тихо. Ја никако нисам могао да смислим куда да денем поглед, и гледао сам час у Веркину папучу, час у прву звезду, час у бату – изгледао сам као да ме веома занима његов разговор са Љохом. По памети, требало је да устанем и чучнем ближе њима, али плашио сам се да устанем – шта ако одједном не издржим.

Кривоноги је за то време нетремице буљио у мене и са поганог лица му никако није силазио смешак. Једном је пљунуо, а пљувачка је пала недалеко од мене. Неко време сам гледао у пљувачку, готово да је сијала у трави.

– Па, време нам је – казао је бата. У разговору са Љохом стекао је, изгледа, бар некакав глас.

– Што тако рано? – заинтересовала се Верочка.

– Сута ћемо на пецање – одговорио је бата сасвим мирно.

Мало сам се затетурао па устао и ја, одједном осећајући да ноге, ма колико то било чудно, могу да ходају, и да су спремне за пут.

Љоха нам је срдачно климнуо главом и због нечег отишао у двориште, ваљда због нужде. Лупио је капијом и нестао.

Ником не пружајући руке, упутили смо се својој кући и одмах зачули како је старији нехајно, с лако младачком дрчношћу, процедио:

– Да испратимо клинце.

– Куда то? – није разумела Верочка.

– Сад ћемо се вратити – обећао је он.

Неко време су ишли не приближавајући нам се: нас двојица напред, њих двојица позади. Они су се још и смејали.

Затим су почели да нам се приближавају њихови гласови – причали су неусиљено и гласно. Нисмо се окретали.

– Е-еј – казали су ми негде изнад уха и подметнули ми ногу. Спотакао сам се, али нисам пао, Ваљок и ја смо се одједном окренули.

– Шта је, клинци? – питао је кривоноги.

Стајао је лицем према мени, а његов старији другар – лицем према бати. Неколико секунди су сви су ћутали.

– Назад! – заурлао сам наједном, гласом пубертетлије који је изненада остао без памети. – Тутањ!

Чудно, али пре него што сам похрлио у тучњаву, у делићу трена одлучио сам да се морам тући са старијим – јер је мог раста. А кривоноги треба да западне бати – они су ми изгледали једнаки.

Старији је, видећи мој неочекиван дијагонални трзај према њему, направио корак назад, па још један, и оба моја ударца – први размахнути десни, и још убојитији леви – пролетела су мимо њега.

Тренутак касније, одједном сам одушевљено схватио да правећи огромне скокове терам старијег који је неочекивано бежао од мене. После тридесет метара стигао сам га – нагло је чучнуо на земљу, леђима према мени, и чак је рукама покрио главу. У бесу сам га ударио неколико пута, по затиљку, по темену, опет по затиљку.

Усправио сам се и стајао мало, па кренуо према бати.

Скачући из стране у страну, али често погађајући песницама у кривоног, Ваљок је ужасно псовао. Кривоноги је одступио, одједном је пао на једно колено и тада сам га неспретно шутнуо ногом у леђа а бата га је са друге стране вешто одаламио ногом у груди, тако да му је слетела каљача.

– Идемо, Ваљка, овде нема шта да се ради – позвао сам га.

– Чекај да нађем каљачу – рекао је забринито и пошао некуд у жбуње.

Кривоноги је све време био на коленима, није се дизао и чудно је кретао руке дуж тела. Његов старији друг се није враћао нити се оглашавао.

Бата се убрзо вратио са каљачом у руци, бацио ју је на земљу и обуо, па смо лаким трком кренули кући, мада није било никакве потребе за трчањем. Само нам је било необично да нагло зауставимо узлупано срце. Мало смо трчали, застали и пошли најпре брзо, затим спорије, затим још спорије, затим смо сасвим стали и почели да се смејемо грцајући од чавчје радости.

У пуном јеку још врелог августа, шетали смо ливадом са Верочком и Љохом растерујући зујање обадова, обилазећи дарезљиве кравље палачинке и бришући слатки зној.

Љоха је отишао на дивљу крушку – у потрази за плодовима, а ми смо остали да гледамо Верочку. Тим пре што смо ми, за разлику од Сахарова, добро знали да су те крушке до септембра само за гађање: тврде, ситне и бесмислене – туцаник, а не крушке.

Сунце је висило над нама, тешко као тигањ.

Бати и мени је било лепо – кошуље смо скинули у јуну и заборавили где су нам, а Верочка је стајала подаље и понекад пиркала себи у груди, пошто прстима мало повуче хаљиницу.

– Кад би мени дала да пирнем, ја бих... дувао из све снаге... до вечерас, без престанка – казао је одједном тихо бата – ...Само кад би ми дала!

Ружно сам се насмејао, као да сам штуцнуо.

Љоха који је, како нам се чинило, тек одломио грану на крушци покушавајући да се попне тамо негде, одједном се обрео поред нас и безазлено, чак са осмехом добацио:

– Само она никоме не даје...

Удубљујући се у интонацију којом је управо изговорена та реченица, неочекивано сам у Љохином гласу зачуо, Бога ми, једно саосећање.

Заћутали смо гледајући у насмејаног Љоху, али он – не брнује, јаким зубима је двапут згулио корицу са ситне крушке коју је стискао у својој шаци, па одједном плунуо пожутелу плувачку и са гађењем заврљачио крушку у жбуње.

– Пасите – климнуо нам је главом.

Поново смо се окренули Верочки. Стајала је леђима према нама и није скидала очи са оног што смо сада угледали сви.

Ливадом су ишла тројица војника, ваљда на одслужењу рока – очигледно су се враћали у своју јединицу која се налазила у близини, одмах иза насипа.

Млади војници су били препланули и мршави. На ногама су им се црнеле тешке чојане чизме – необично за лето. На главама

су накривили капе. На њима се није видела ама баш никаква одећа. То јест ништа. Чак ни у рукама нису носили ништа.

Млади војници нас нису видели и нису се крили.

Верочка је, изгледа, постала гипсана – бела, непокретна и, сигуран сам, није ни трептала.

Ја сам направио један, други, трећи корак и угледао јој лице: пажљиво и мирно. Гледала је војнике отвореним и тврдим погледом, који ми је био сасвим непознат.

Ваљок се, не видећи њено лице, промукло насмејао и тиме је пробудио.

Она је задрхтала раменом и кратковидо се окренула нама, погледала је прво мене а затим Ваљку...

Да не бисмо ишли у стопу за војницима, пошли смо кући другим путем – поред рибњака, на којем смо се пре месец дана упознали са Верочком и Љохом.

Љоха и Ваљка су распраљали о некој мушкој будалаштини, застао сам сачекујући Верочку која је лагано и замишљено ишла за нама

Учинио ми се да јој је лице тужно.

Никаква шала, која би је могла развеселила, није ми падала на памет – а у исто време, чудно сам осећао да сам јој кривац због нечег, не знам због чега.

Откако смо се потукли, њеној кући није долазио нико осим бате и мене – само Ваљок и ја.

Једном је деда, видећи нас спремљене за вечерњу седељку – овог пута у гуменим чизмама – весело казао:

– Охо. Као гусари. Сахарина ће се истопити кад вас види.

И затим је озбиљно додао:

– Невоља једна: сувише сте млади за њу.

Бата и ја смо самољубиво хмикнули – ко у тринаестој години признаје да је сувише млад!

Не знам зашто, чим сам се сетио тог разговора, одједном сам опљунуо прстењак леве руке и журно скинуо свој сребрени прстенчић.

– Верочка – позвао сам је.

– М? – прилазећи ми, подигла је лице благо дирнуто осмехом.

– Ево ти. За тебе је.

Узео сам њену топлу шаку, одмах сам погодио на којем ће јој прстићу бити таман прстенчић и навукао га на кажипрст девојчици.

С неба па у ребра, брзо сам пољубио Верочку у ознојен, помало лепљив образ који је мирисао на траву – она је мало мрднула главом у сусрет мени – и зато је било готово у уста.

Окренуо сам се и потрчао да стигнем бату и Љоху.

Када сам их сустигао, предомислио сам се и наставио да трчим.

Клинци су се безазлено смејали за мном.

После недељу дана Љоха је због нечег отишао у Москву. Штавише, отпутовао је с мајком, што је значило једно: остале су само Верочка и бака. У њиховој кући нема више никог.

Ма, шта сад бака, бака се уопште не рачуна. Ионако је читавог лета нисмо видели ниједном. Можда не устаје из фотеле. Покрићемо је ћебетом, као дрозда...

Од самог јутра Ваљок и ја смо се притајили у досадном, нартљивом и загушљивом предосећању. Читав дан смо ишчекивали вече, сваки час смо трчкарали кући да погледамо на сат – краву је требало дотерати око девет увече, али нисмо издржали, још пре седам сати смо је потерали са пашњака.

После четрдесет минута већ смо слушали дедине доброћудне псовке – љутио се што краву нисмо доводили у време ручка.

– Хоће ли нас она позвати у кућу или неће? – не слушајући деду, упитао је тихо Ваљок.

Слегнуо сам раменима. То јест, хтео сам да слегнем, али рамена су ми поскочила. Бата је оценио мој гест као сумњу.

– Нећеш да спаваш? – питао ме је сасвим озбиљно, што је у његовом случају значило спремност за безобзирну шалу. – Ваљда ниси прочитао своју књигу...

Увређен, зинуо сам да му одговорим, али пре него што сам ишта изустео, Ваљок се насмејао, па и ја за њим.

Вечерали смо, у најбољем случају, за минут и по, а највероватније и за краће време. Не жваћући, ћапили смо по комад сланине и комад хлеба па, настојећи да мимоиђемо деду који је волео да вечера с нама, шмугнули на споредну капију која води у башту.

Шуњали смо се између дрвећа, прескакали ограде и нестајали.

Псовкама смо одговарали на лавез комшијских паса и журили. Повремено бих облизивао усне.

Верочкина кућа је била мрачна и ћутљива.

– Угасила је светло и чека нас – казао је бата окрећући се мени.

У благом полумраку испоставило се да он, ипак, озбиљно жали што ме је повео.

Покуцали смо на прозор, сасвим тихо, да не пробудимо баку. Јер у то доба баке би требало да спавају, да се одмарају.

– А хајде да развеселимо Верочку – предложио је бата пошто није било одговора из куће. – Да се попнемо на кров и да је позовемо кроз оџак?

– А бака? – посумњао сам.

– Ма, бакута неће чути ништа – тврдио је бата.

Отворили смо капијицу која се затварала дрвеном резом изнутра, гурали се у мраку дворишта, нисмо нашли мердевине, али већ је допирало светло из комшијске сијалице, и у том богатом светлу открили смо да се са столарске тезге можемо попети на кров.

Тако смо и урадили: први ја, бати је фалила висина, па ми је одоздо пружио мотку и извукао сам га, док се грчевито држао рукама за њу.

Губећи дах од смеха, верали смо се по крову и предосећали како ће се сад развеселити Верочка.

Чим смо обухватили димњак и сели на различите стране, зачули смо како шкрипе и отварају се улазна врата куће.

– Верочка! – позвао је старачки глас.

Притајили смо се.

– Верочка! – позвала је још једном бака, али нико јој није одговорио.

Верочка није била ни у кући ни напољу. Она нас није чекала.

– Верочка! – опет је зову са прага, и опет бадава.

Врата су се залупила.

Бата је одједном, чак не из безобразлука него, пре ће бити, од разочарања, гракнуо право у димњак. Звук је био страшан. Од чуђења смо избегли одушевљене и помало уплашене очи.

Тада смо зачули како је у кући Верочкнина старица, ваљда у страху, брзо иде од прозора до прозора.

Бата је сагнуо лице изнад димњака и зацвилео; дивно, чинило ми се.

Бака је опет затопотала у кући, није умела да одреди извор звука.

– Куш! – грдила је богзна кога. – Куш! Куш!

– Завијај у димњак – наредио ми је бата.

У почетку неодлучно, изводио сам тихо тужно вучје завијање и уживао све више и више.

Бата је за то време спузио низ кров и мотком, којом сам га извукао, закуцао на прозор.

– Ко је? – питала је гласно бака из куће.

Бата се брзо вратио на стреху крова, вешто, на стомаку је отпузио на другу страну и покуцао на супротни прозор.

– Ма шта је то, ко то тамо завија! – чуо сам како грди бака, престао да завијам и насмејао се лудећи од наше безочности.

Пљуцкајући, бата се попео до мене и завукао мотку у димњак, у жељи да види шта ће бити ако тамо промеша, као кашичицом у чаши.

Прекинуо нас је Верочкин глас.

– Бакице, кога то грдиш? – рекла је негде сасвим близу.

Привили смо се уз кров – на срећу, налазили смо се с оне стране куда није падало светло комшијске сијалице.

– Верка! Где си била?! Где си ти била, питам те?! – низала је бака грдње.

Бучно смо поскакали са крова, провукли се кроз нама познату рупу у огради и поново пришли кући од стране капије, као добри гости.

На капији је стајао момак у војничкој униформи, растом виши и од Љохе. Кад нас је видео, момак се није ни мрднуо са места.

Застали смо, као да је пред нама велики пас, мада миран, али без ланца.

Пошто је размислио, војник се окренуо од нас према Верочкиној кући.

Бата и ја смо стајали мало, окренули се и отишли.

– Бакица је потпуно померила памећу – жалио нам се весело по повратку Љоха отресајући прашину са колена. – Трећи дан тврди да нам се запатио ђаво на тавану. Свако вече завија. Морао сам да се попнем горе...

– А шта је са ђаволом? – питао је бата равнодушно.

Ваљки од јутрос никако не успева заглушујуће „шшшвић” бичем. Озлоједио се до те мере да је свом бичу одсекао парче репа.

– Ђаво не постоји – одговорио је Љоха просто.

– А Бог постоји? – заинтересовао сам се ја.

За разлику од Ваљке, ја тог јутра нисам ни покушавао да швићкам.

– Ти си нам читалац књига – показао је зубе Љоха. – То мора да пише у књигама.

– Где је Верочка? – заинтересовао сам се.

– А, на плажи – одговорио је Љоха. – Хајдемо и ми. Ознојио сам се на оном тавану.

За тренутак зачуђени што је Верочка отишла сама на плажу, пошли смо за њом.

Лето се ближило крају, није било никакве жеге. Чак је и сребро на батиним и мојим леђима некако потамнело и прљаво се отирало.

Љоха нам је причао нешто поводом престоничких неприлика, али га нико није слушао.

Верочка је седела на обали са војником, свученим до појаса. Наоколо није било више никог.

Они су се мирно и лагано љубили у уста. Војник ју је марљиво придржавао за бедро. На њој је била плава тренерка, засукана мало изнад округлих глежњева, и кошуља везана у чвор на стомаку. Она је једнолично миловала војника по леђима, руком са сребрним прстенчићем.

Војнику су сва леђа била равномерно покривена разнобојним, чврстим и честим бубуљицама. Руци је било свеједно.

Чим су нас чули, престали су да се љубе.

Војниково лице је било симпатично: полуседо-полуриђ чуперак, препланула, помало испуцала кожа на образима, јаке јагодице, лепо обликован подбрадак, тврда бора урезана у чело, велике очи које гледају мирно.

Тако је и погледао у нас, сасвим обично, без имало љутње, а изгледа да у бати и мени није препознао ноћне лоле испред Верочкине куће.

И Верочка нас је погледала исто тако мирним и непрепознатљивим погледом; тек га је научила.

Љоха је први пружио руку војнику.

Журно смо се руковали и ми.

Полуокренути Верочки и њеном момку, седели смо и делили карте. У почетку нам је све запињало, а затим је игра кренула, чак смо се и развеселили.

Верочка и војник су понекад дуго шапутали нешто једно другом, а затим се опет љубили. Радили су то нежно и тихо, као да су у свитање или на заласку сунца удвоје ходали кроз топлу, златасту воду газећи је час до колена, час мало више. Час до колена, час мало више.

...А мој прстенчић је и сад на њој.

Превела с руског
Радмила Мечанин